

**KAAVIN KUNNAN TARKASTUSLAUTAKUNNAN
ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020**

ca PU

Sisällys

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO	2
2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN.....	3
2.1. Keskusvaalilautakunta.....	6
2.2. Kunnanhallitus	6
2.3 Perusturvalautakunta.....	8
2.4 Sivistyslautakunta.....	11
2.5 Tekninen/ympäristölautakunta	13
3. INVESTOINNIT	15
4. KUNTAKONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINNAN ARVIOINTI	15
5. HENKILÖSTÖ	16
6. LOPUKSI.....	17

44

P.H.

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA KOKOONPANO

Kaavin kunnanvaltuusto on kuntalain mukaisesti asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on Kuntalain 121 §:n mukaan:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan ta- seessa on kattamatonta alijäämää
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- 5) valvoa pykälässä 84 säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanvaltuuston 25.7.2017 § 65 valitsemina tarkastuslautakunnan jäseninä ovat toimineet 1.6.2017 alkaen:

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Kaija Julkunen, pj.	Pekka Kettunen (18.12.2019 saakka) Tauno Martikainen (18.12.2019 alkaen)
Petri Mononen, vpj. Unto Kärkkäinen Maija-Leena Räsänen Olavi Kainulainen	Maija Mikkanen Maija Räsänen Tuula Räsänen Erkki Tuononen

Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja Taina Törrönen. Tarkastuslautakunta kilpailutti tilintarkastuspalvelut vuoden 2017 ke- vällä vuosille 2017 – 2021. Kaavin kunnanvaltuusto valitsi 30.5.2017 § 31 kunnan hallinnon ja talouden tilintarkastajaksi BDO Auditor Oy:n.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuonna 2020 neljä (4) kertaa.

UK PY

Arvioinnin perustana ovat olleet kunnanvaltuuston talousarviossa 2020 ja taloussuunnitelmassa 2020-2023 hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kunnanhallituksen 29.3.2021 § 47 hyväksymä vuoden 2020 tilinpäätös.

Lautakunta on kuullut arviointiin 2020 liittyen kokouksensa yhteydessä kunnanjohtajaa, hallinto- ja sivistystoimenjohtajaa, hallintokoordinaattoria, kunnaninsinööriä, vuodesta 2020 tilivelvollisena ollutta sosiaali-johtajaa, vs. sosiaalijohtajaa, päivähoitondohjaajaa, projektikoordinaattoria ja Kaavin Vuokratalot Oy:n toimitusjohtajaa. Tarkastuslautakunta on lisäksi tehnyt tutustumiskäynnin päiväkotiiin.

Tarkastuslautakunnan työskentelyssä ja arviointikertomuksen käsitteilyssä on otettu huomioon lautakunnan jäsenten esteellisyydet seuraavasti:

Kaija Julkunen, perusturvalautakunnan varapuheenjohtaja, tekninen/ympäristölautakunnan varajäsen

Petri Mononen, tekninen/ympäristölautakunnan varapuheenjohtaja

Olavi Kainulainen, perusturvalautakunnan varajäsen

Maija-Leena Räsänen, tekninen/ympäristölautakunnan jäsen

2. TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kunnanhallituksen laatimasta tilinpäätöksestä selviää, miten valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet.

Vuotta 2020 leimasi koronapandemia sekä toiminnassa että taloudessa. Vuoden 2020 tilinpäätös muodostui 1.304.000,63 euroa ylijäämäiseksi, kun talousarvio oli muutosten hyväksymisen jälkeen alijäämäinen 183.301 euroa. Kumulatiivinen alijäämä kunnalla oli vuoden 2020 alussa 632.389,29 euroa, mutta hyvän tilinpäätöksen ansiosta se muuttui 671.611,34 euroa ylijäämäiseksi vuonna 2020. Kunnalla ei siis enää ole kertynyttä alijäämää taseessaan.

Talousarvioon nähden toimintatuotot alittuivat 460.332 euroa. Toimintakulut alittuivat jopa 1.247.973 euroa. Verotulot ylittivät talousarvion 162.931 euroa ja olivat 9.832.931 euroa (9,442 milj. euroa vuonna 2019). Pelättyä verotulojen heikkenemistä koronapandemian seurauksena ei tullut. Lisäksi yhteisöveron jako-osuutta kunnille nostettiin 10 %-yksikköä. Valtionosuudet olivat 13.297.274 euroa (12,468 milj. euroa vuonna 2019) ja ylittivät talousarvion 744.274 eurolla. Valtionosuudet sisältävät 400.000 euron harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen poikkeuksellisten ja tilapäisten kunnallistalouden vaikeuksien vuoksi. Lisäksi valtio tuki kuntia vuoden aikana koronapandemiaan liittyen. Näitä tukia valtionosuuksissa on noin 670.000 euroa. Vuosi oli taloudellisesti siis poikkeuksellisen hyvä. Samansuuruisia valtionosuuksia ei jatkossa kuitenkaan ole luvassa.

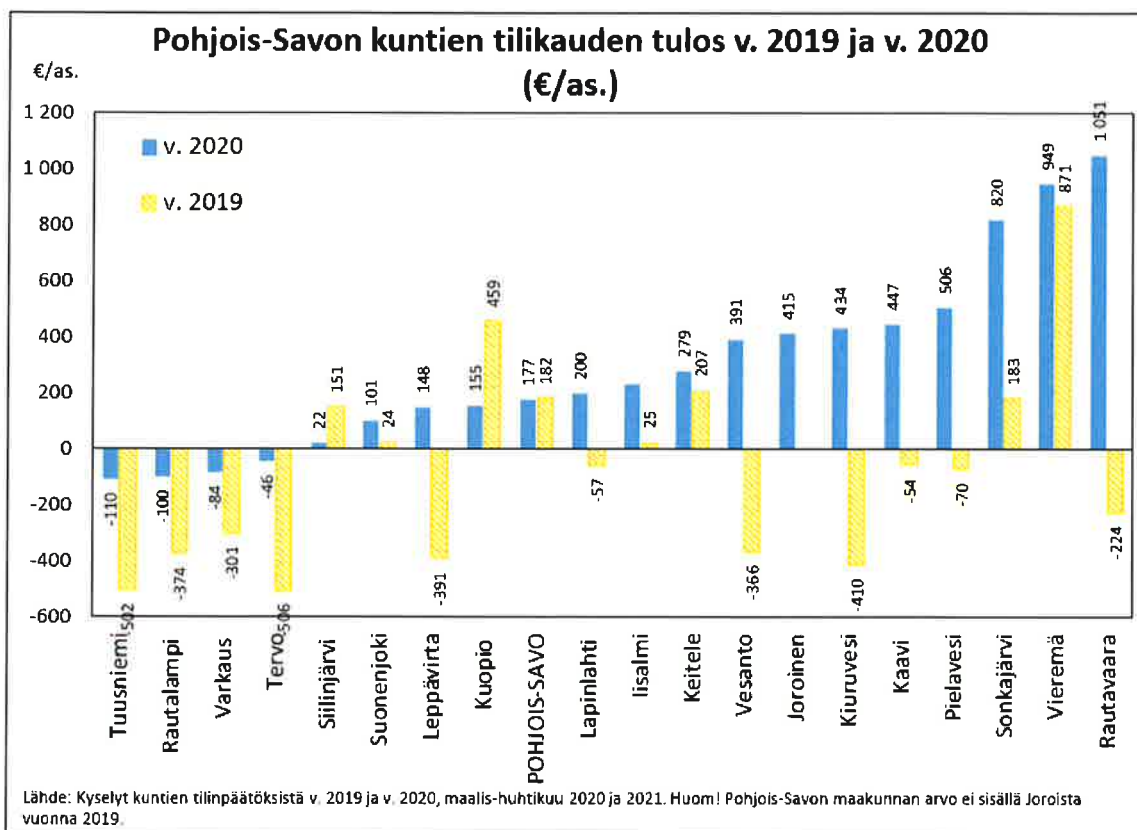
u

Pu

Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 12,5 % (13,4 % edellisenä vuonna). Vuosikate kattoi poistot jopa noin 250-%:isesti (81-%:isesti edellisenä vuonna). Vuosikate oli 746 euroa/asukas (222 euroa/as edellisenä vuonna). Vuosikate oli jopa 1,5 miljoonaa euroa parempi kuin edellisenä vuonna.

Kunnan maksuvalmius parani vuoden aikana ja oli vuoden 2020 lopussa 42. Edellisenä vuonna kassan riittävyys oli 16 päivää.

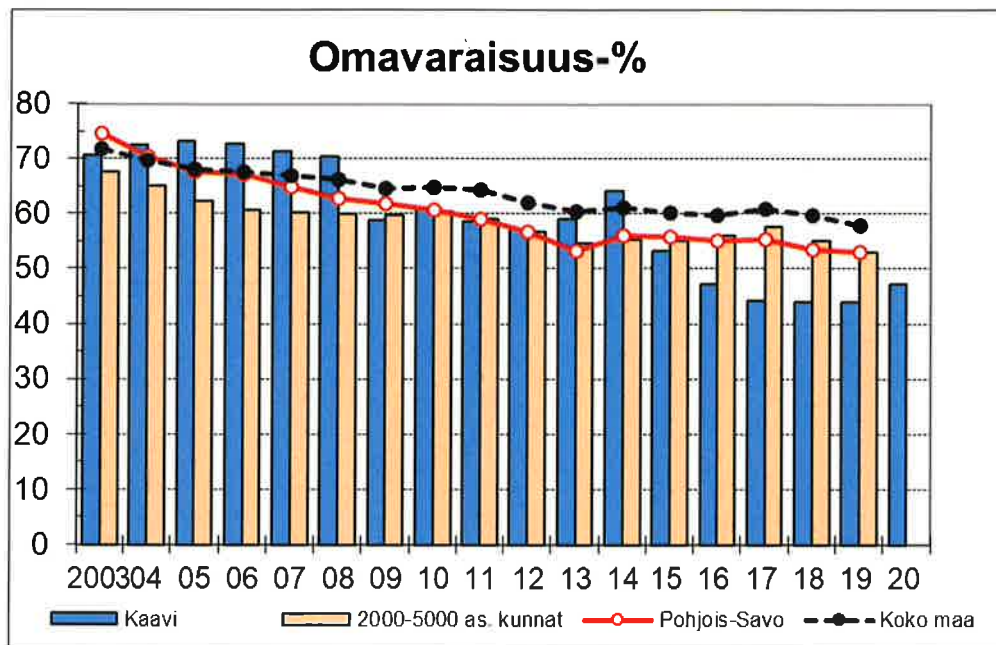
Seuraavasta kaaviosta ilmenee, että Kaavin tilikauden tulos 447 euroa/asukas. Vain neljällä kunnalla Pohjois-Savossa tulos oli parempi. Lisäksi edellisenä vuonna Kaavin tilikauden tulos oli negatiivinen 54 euroa/asukas.

Lähde: Pohjois-Savon liitto

Seuraavasta kaaviosta käy selville, että Kaavin kunnan omavaraisuusaste (47,1 %) verrattuna sekä samankokoisiin kuntiin, Pohjois-Savoon että koko maahan on heikompi. Edellisenä vuonna omavaraisuusaste oli 44,0 % ja sitä edellisenä vuonna 43,9 %. Vuonna 2020 omavaraisuusaste nousi hyvän tuloksen vuoksi. Lisäksi lainakanta aleni.

ca D H

Kaavin kuntakonsernin lainakanta on 5.903 euroa/asukas. Maakunnan kuntien konsernilainojen keskiarvo vuonna 2019 oli 7.757 euroa/asukas. Kaavi on siis selkeästi alhaisemmalla tasolla maakuntaan verrattuna.

Kuntalain 121 §:n tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kaavin kunnan taseessa oli kattamatonta alijäämää 31.12.2019 yhteensä 632.389,29 euroa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut aiheeseen liittyvän oma-aloitteisen lausunnon nro 118 28.8.2018. Sen mukaan kunnan katettavaa alijäämää määriteltäessä taseeseen merkityt investointivaraukset ja poistoerot sekä muut omat rahastot kuin arvonkorotusrahastot huomioidaan alijäämää pienentävinä erinä, koska ne ovat luonteeltaan tuloksenkäsittelyeriä. Katettavaa alijäämää muodostui ensimmäisen kerran vuoden 2018 lopussa, kun kertynyt alijäämä poistoerolla oli yhteensä 251.145,39 euroa, joka tulee kattaa viimeistään vuonna 2023. Huomioon tulee ottaa myös seuraavina vuosina kertyvät alijäämät. Vuonna 2019 alijäämä lisääntyi 142.135,83 euroa.

Talousarviossa 2020 ja taloussuunnitelmassa 2020 – 2023 oli alijäämän kattaminen esitetty. Tämä ei kuitenkaan ollut kuntalain mukainen, sillä siinä ei otettu huomioon seuraavina vuosina kertyviä alijäämiä. Tilintarkastaja antoi asiaan liittyen tilintarkastuspöytäkirjan 7.2.2020, joka käsiteltiin kunnanhallituksessa 9.3.2020 § 29. Talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman 2020 – 2023 muuttamista valmisteltiin kevään aikana ja kunnanvaltuusto päätti siitä 26.5.2020 § 22. Tasapainottamissuunnitelma oli sen jälkeen kuntalain mukainen.

U P14

Vuoden 2020 aikana merkittävistä valtionosuuksien koronatuista ja harkinnanvaraisesta valtionosuudesta sekä tasapainottamistoimenpiteistä johtuen saatiin koko kertynyt alijäämä katettua etuajassa. Kunnalla ei ole enää katettavaa alijäämää vaan kertynyttä ylijäämää on nyt 671.611,34 euroa ja poistoero huomioiden 850.440,21 euroa. Kuntalain 110 §:n mukainen taloussuunnitelman tasapainovaatimus täyttyy myös, kun tilinpäätöksessä mainittu talousarvionmuutos vuodelle 2021 tehdään. Vuodelle 2021 budjetoitu päiväkotirakennuksen tasearvon alaskirjaus (noin 250.000 euroa) tehtiin jo vuonna 2020.

Kaavin kunnassa oli työpaikkoja v. 2012 yhteensä 977. Työpaikkoja vuoden 2018 lopussa oli yhteensä 826, joten työpaikkojen nettovähennys ao. ajankohtana oli 151 työpaikkaa (tilinpäätöskirjan sivu 8). Tilastoista puuttuu kuitenkin vuoden 2019 ja 2020 työpaikkakehityksen muutos. Tarkastuslautakunta toivoo, että jos virallista tilastoa ei ole, kunta pystyisi arvioimaan toteutunutta kehitystä omien tilastojen perusteella ja kertoa sen tilinpäätöksessä.

Kunnassa on menneillään useita kunnan kehitykseen viittaavia mittavia projekteja, joista on kerrottu tilinpäätöksessä kunnanjohtajan katsauksessa. Näiden vaikutuksia kunnan tulevaan kehitykseen ei ole kuitenkaan arvioitu. Tarkastuslautakunta toivoo, että projektien tavoitellut tulokset kerrotaisiin myös tilinpäätösasiakirjassa.

Tarkastuslautakunta on huolissaan työpaikkojen negatiivisesta kehityksestä. Tulevaisuudessa tulisi kunnan kehityksen painopistettä muuttaa merkittävästi elinkeinojen kehittämisen suuntaan.

Tulevaisuudessa tulisi valtuustossa paremmin tuoda esille päätösten vaikuttavuutta talouteen ja toimintoihin pidemmällä aikavälillä.

Tarkastuslautakunta on huolissaan kunnan julkisuuskuvasta. Erimielisyyksien kärjistyminen on huonontanut kunnan julkisuuskuvaa. Kuntaan tulisi lisäksi laatia selkeä viestintästrategia.

2.1. Keskusvaalilautakunta

Kuluneena vuonna ei järjestetty vaaleja.

Keskusvaalilautakunnalla ei ollut talousarvioon varattu määrärahoja, eikä myöskään toteutuneita menoja ollut.

2.2. Kunnanhallitus

Keskushallinnon tavoitteista metsänmyyntitavoite 235.000 euroa ei toteutunut, sillä toteuma oli vain noin 185.000 euroa.

UK PM

Kunnan asumisen strategian tavoitteet toteutuivat, kun Kaavin Vuokratilat Oy purki Kaartotie 2:n talon 5 ja Etelärinteen purkaminen toteutettiin loppuvuonna 2020.

Vuokratalo-yhtiön asuntojen käyttöaste heikkeni ollen vuonna 2020 76,5 % (79,4 % vuonna 2019). Käyttöaste on heikko. Yhtiön taloudella on suora vaikutus myös kunnan ja konsernin talouteen.

Keskushallinnon toimintatuotot alittuivat 22.139 euroa ja toimintakulut alittuivat 37.780 euroa. Toimintatuottojen alitus oli 7,7 %, mutta euro-määräisesti se ei ole merkittävä.

Hallinto- ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet osittain toteutuivat, kun toimistohenkilöstön työnjakoa on tarkasteltu vuoden aikana. Toimistosihteerin virka on muutettu palvelusihteerin toimeksi sekä arkistonhoitajan työtehtäviä on siirretty hallintokoordinaattorille ja palvelusihteerille. Kelan palvelupisteen toiminta on maaliskuusta 2020 eteenpäin tapahtunut ainoastaan lomakkeiden vastaanottona kunnanviraston postilaatikkoon sekä lomakkeiden jakona. Koronapandemian vuoksi kunnanvirasto on ollut suljettuna asiakaspalvelulta. Tavoitteena ollut sähköisen asianhallintaohjelman käyttöönotto ei toteutunut vuoden 2020 aikana. Kilpailutuksen myötä järjestelmäksi valikoitui Dynasty 10 -ohjelmisto, joka otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana.

Ateria- ja puhdistuspalvelujen toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta on kerrottu hyvin lyhyesti. Tavoitteet eivät ole edelleenkään selkeitä. Ateriapalveluissa on valmisteltu siirtymistä Aromi-toiminnanohjausjärjestelmästä Jamix-toiminnanohjausjärjestelmään, jonka käyttöönotto on vuonna 2021. Koronapandemian vuoksi mm. jakelukeittiössä on täytynyt tehdä erikoisjärjestelyjä ruoanjakelun suhteen. Puhdistuspalveluissa siivouskertoja on lisätty kunnan yksiköissä sekä muissa kohteissa, joissa kunta toteuttaa siivouksen.

Hallinto- ja tukipalvelujen toimintatuotot alittuivat 223.665 eurolla ja toimintakulut alittuivat 125.097 euroa. Toimintatuottojen alitus oli jopa 13,7 %, jota voidaan pitää merkittävänä sekä prosentuaalisesti että euro-määräisesti. Tulojen alituksen syynä oli pääosin ateriapalvelujen vähentynyt ateriamyynti koronatilanteen vuoksi. Vastaavasti toimintameno-ot alittuivat, kun kustannuksia säästy.

Elinkeino- ja kehityspalveluiden tavoitteiden toteutumista hankaloitti koronapandemia. Tapahtumien järjestäminen ei ollut mahdollista ja fyysisten tapaamisten järjestäminen muutoin oli rajallista. Tuusniemen kunnan kanssa aloitettiin kehittämishanke matkailuun liittyen. Hankkeessa on kartoitettu alueen vetovoimatekijät ja matkailun nykytila. Yhteinen matkailusivusto ja verkkokauppa on perustettu ja asiaan liittyen on mm. järjestetty työpajoja matkailuyrittäjille.

Elinkeino- ja kehityspalveluiden tavoitteista toteutumatta jäi toteutumatta nuorten tietoisuus kotikunnan yrityksistä, eli yläasteikäisten vuosittaisia vierailuja kaavilaisiin yrityksiin ei ole tehty. Asiasta on tilinpä-

u PII

töksen mukaan muistutettu Tuusniemeä useasti. Rakennuspaikkojen markkinoinnissa ei toteutunut Rakenna ja Asu -messuille osallistuminen, koska se peruttiin koronan takia.

Sydän-Savon maaseutupalveluilta on ostettu palveluja maatalojen ja maaseutuyritysten kehittämiseksi. Maatalojen yritystoiminnan kehittämisessä on keskeinen painopiste ollut sukupolvenvaihdostilanteissa olevat maatilat.

Yhteistyötä toimivien yritysten kanssa on ylläpidetty mm. aktiivisella tiedottamisella eri toimijoiden järjestämistä koulutuksista ja tilannetiedottamisella yritysrahoitusmahdollisuuksista. Aamukahvitapahtumia ei ole kokoontumisrajoitusten vuoksi pidetty. Kaavi100-työllisyys Hankkeen jatkohanke Työtä ideasta käynnistyi suunnitellusti vuoden 2020 aikana.

Elinkeino- ja kehityspalvelujen toimintatuotot alittuivat 76.144 euroa ja toimintakulut alittuivat 65.379 euroa. Toimintatuottojen alitus oli 65,8 %, mutta euromääräisesti alitus ei ollut merkittävä.

Kunnan maaseututoimesta on vastannut Sydän-Savon maaseutupalvelut, joka toimii Siilinjärven kunnan hallinnoimana. Se huolehtii lakisääteisistä ja vapaaehtoisista kunnille kuuluvista palveluista. Maaseutuasiainmies on toimipiste Kaavilla, mutta asiakaspalvelu tapahtuu vain ajanvarauksen perusteella. *Maaseututoimessa toimintakulut alittuivat 4.968 euroa.*

Kunnanhallituksen alaisten toimintojen tavoitteet toteutuivat kohtuullisen hyvin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että yrittäjiltä saadun todennetun palautteen perusteella, että muutama vuoteen ei kunnan ja yrittäjien välinen yhteistyö ole ollut niin tiivistä, mitä se aikaisempina vuosina on ollut. Moni yrittäjä ja Yrittäjien hallitus toivoisi merkittävästi tiiviimpää yhteistyötä, koska kumpikin osapuoli tarvitsee toinen toistensa apua monissa asioissa.

Huomattavaa oli, että kaikki tavoitteet eivät ole selkeitä ja mitattavissa olevia. Jatkossa tavoiteasetantaan tulee kiinnittää huomiota. Tarkastuslautakunta toivoo, että elinkeinon kehittämisen tavoitteet olisivat kunnianhimoisempia.

2.3 Perusturvalautakunta

Vuoden 2012 alusta kunnan terveyskeskuspalveluista on vastannut Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin Kysteri-liikelaitos ja sosiaalipalveluista Kaavin kunta. Erikoissairanhoidosta on vastannut Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

ca P14

Sosiaalitoimen hallinnon tavoitteena oli, että sosiaalitoimen palvelut tuotetaan lähipalveluina Kaavilla ja että kiireellisissä tilanteissa ajan sosiaalitoimistoon saa saman tai seuraavan päivän aikana. Toteutumatta osin on jäänyt ajan saaminen samalle tai seuraavalle päivälle. Ajan on saanut viimeistään viikon sisään yhteydenotosta kiireellisyys huomioiden.

Sosiaalityön tavoitteet olivat: syrjäytymisen ehkäisyä jatketaan varhaisella puuttumisella ja palveluohjauksella, työttömiä aktivoidaan opiskelemaan ja työhön ja että minimoidaan sosiaalisten ongelmien vaikutukset asiakkaiden elämässä. Arviointikriteereiksi oli asetettu talousarviomäärärahan riittävyys, vertailu alueen kuntien vastaaviin kustannuksiin ja asiakaspalautteen yleisarvosanatavoitteeksi oli asetettu hyvä 3 (asteikko 1 – 5). Asiakaspalautetta ei kuitenkaan ole kerätty toimintavuodelta 2020, joten tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Vertailua alueen muiden kuntien vastaaviin kustannuksiin ei ollut esitetty tilinpäätöksessä.

Toimeentulotuen tavoitteesta toimeentulotukihakemukset käsitellään seitsemän arkipäivän aikana ei ole esitetty toteumaa tilinpäätöksessä.

Kunnan osarahoittamaa työmarkkinatukea pitkäaikaistyöttömien osalta maksettiin KELA:lle viime vuonna 250.795 euroa (197.532 euroa edellisenä vuonna). Vuonna 2020 asiakkaita oli 51 kuukausittain ja vuonna 2019 asiakkaita oli keskimäärin 48. Tilanne on huonontunut. Koronapandemia on vaikeuttanut tilannetta.

Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestetty 43 henkilölle (56 vuonna 2019), mutta tavoiteltua siirtymistä työvoimahallinnon ensisijaisten toimenpiteiden piiriin ei ole tapahtunut. Työtoimintaan osallistuneiden ja toimintapäivien määriin on vaikuttanut myös kuntouttavan työtoiminnan tilapäinen sulkua koronapandemian vuoksi keväällä 2020.

Mielenterveystyön palvelujen järjestämiseen on resursoitu 1 henkilötyövuosi. Ryhmätoimintaan on osallistunut 21 mielenterveyskuntoutujaa (alle 20 vuonna 2019) ja muissa mielenterveyttä tukevilla palveluilla asiakasmäärä on pysynyt ennallaan.

Jatkuvan kotihoidon ja kotisairaanhoidon piirissä oli noin 213 asiakasta (edellisenä vuonna 240 ruokakuntaa) ja tukipalvelujen piirissä 247 (268) kuntalaista. Vuoden 2020 aikana vakiinnutettiin virtuaalikotihoito, jossa osa kotihoidon tarkastuskäynneistä hoidetaan virtuaalisesti. Virtuaalisesti -hankkeen myötä virtuaalisesti tarjottavia palveluita on lähdetty kehittämään. Tällaisia ovat mm. virtuaaliviriketoiminta ja mobiilikirjaukset. Testamenttirahalla järjestettävää viriketoimintaa ei koronan vuoksi ole pystytty järjestämään.

Tehostetun palveluasumisessa hoitopäiviä oli yhteensä 7.234 (8.536 edellisenä vuonna) ja muistiyksikön hoitopäivät vuonna 2020 olivat 3.610 (3.863 edellisenä vuonna).

u Pu

Kehitysvammahuollossa päivätoimintaa on järjestetty neljänä päivänä viikossa, ja asiakkaita toiminnan piirissä on ollut 14. Toiminta oli keväällä kiinni koronapandemian vuoksi.

Vaikeavammaisten palvelujen toiminnalliset tavoitteet voidaan katsoa toteutuneen, sillä asunnon muutostyöt on toteutettu kunnan omana toimintana ja henkilökohtainen apu on toteutettu kunnan omana toimintana ja ostopalveluna ja kuljetuspalvelut Matkojen Yhdistelykeskuksen kautta vuodesta 2019 lähtien.

Lasten ja nuorten palveluihin käytettiin noin 1,05 miljoonaa euroa. Si- jaishuollossa oli 8 lasta (10) ja avohuollon tukitoimien piirissä 28 (21). Kaikille asetetuille tavoitteille ei ollut esitetty toteumaa tilinpäätöksessä. Esimerkiksi ei ole kerrottu, onko kasvatusta- ja perheneuvolatoiminnassa käytetty digitaalisia palveluja.

Sosiaalipalvelujen toimintatuotot alittuivat 132.956 euroa ja toimintakulut ylittyivät 334.902 euroa. Toimintatuottojen alitus oli 10 %, mutta ei euromääräisesti vielä merkittävä. Toimintakulujen ylitystä voidaan pitää merkittävänä, sillä ylitys oli 6,8 % ja 334.902 euroissa. Ylitystä oli eniten lasten ja nuorten palveluissa (noin 202.000 euroa). Toimintatuottojen alitusta selittää Tuumasta toimeen ja Virtaa Virtuaalisesti -hankkeiden aloitusten siirtymiset loppuvuodelle 2020.

Terveydenhuollon toimintakate oli 8.592.878 euroa (edellisenä vuonna 8.794.581 euroa). Erikoissairaanhoidon maksuosuudet vähenivät edelliseen vuoteen nähden. Kysterin toteuma oli 0,1 milj. euroa edellisvuotta suurempi. Terveydenhuollon kustannukset vähenivät edellisvuoteen nähden 0,2 milj. euroa. Vuoden 2020 kustannukset sisältävät ylimääräisiä lisäkantoja perussopimuksen 24 §:n mukaisesti noin 0,3 milj. euroa. Sitovana tavoitteena olleet toimintakulut alittuivat jopa 846.295 euroa.

Kelan ylläpitämän terveystuntaroin mukaan vakioidut sairastavuusindeksit vuonna 2018 olivat muun muassa seuraavat:

Kaavi	161,0
Rautavaara	161,5
Tuusniemi	166,5
Pohjois-Savo	119,4
Tohmajärvi	123,6
Pohjois-Karjala	114,6
Koko Suomi	100,0

Tarkastuslautakunta huomioi, että asetetut toiminnalliset tavoitteet olivat epäselviä, eivätkä ne olleet kaikilta osin mitattavissa. Tavoitteiden tulee olla selkeämmin mitattavissa, jotta pystyttäisiin arvioimaan, ovatko ne toteutuneet.

UX

DM

2.4 Sivistyslautakunta

Sivistystoimen hallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat. Hallinto- ja sivistystoimenjohtaja on toiminut hallintosäännön mukaisesti varhaiskasvatuksen vastuuesimiehenä sekä sivistystoimen osastopäällikkönä ja rehtori on vastannut opetustoimen operatiivisesta johtamisesta. Kansalaisopiston ja kirjaston toiminnot ovat jatkuneet ennallaan. Kirjastoon avattiin uutena toimintona omatoimikirjasto joulukuussa 2020. Toimintatuotot ylittyivät 1.165 euroa ja toimintakulut alittuivat 6.511 euroa talousarvioon nähden.

Lasten päivähoidon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain. Varhaiskasvatukseen hankittavaa välineistöä digi- ja mediakasvatuksen tueksi ei tehty. Laitteistoa on kuitenkin lainattu koululta lasten käyttöön. Hankinnat toteutetaan myöhemmin. Tavoitteena ollut varhaiskasvatuksen maksu-uudistus toteutettiin ja otettiin käyttöön Daisy-järjestelmä, joka mahdollistaa yhteistyön kehittämisen ja entistä paremman vanhempien osallisuuden. Moniammatillisen yhteistyömallista tehdyn aloitteen käyttöönotto siirtyi tuleville vuosille. Asiakaskyselyjen toteutumisesta ja tuloksista ei ole mainintaa tilinpäätöksessä. Koronapandemia vaikeutti varhaiskasvatuksen toimintaa.

Perhepäivähoidon ja päiväkodin hoitopäivien määrät kasvoivat. Kuluneen vuoden aikana hoitoa sai 73 lasta, kun edellisenä vuonna hoitoa sai 125 lasta.

Lasten päivähoidon toimintatuotot alittuivat 33.713 euroa ja toimintakulut alittuivat 128.331 euroa talousarvioon nähden. Toimintatuotot jäivät 35,1 % tavoitteesta, mutta euromääräisesti alitus ei ole merkittävä.

Perusopetuksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat, vaikkakin keväällä 2020 opetusta jouduttiin pitämään etäopetuksena. Kaavin yläkouluikäiset (76 vuoden 2020 lopussa) käyvät koulua Tuusniemellä.

Taloudelliseen tavoitteeseen päästiin. Perusopetuksen hinta oli 9.877 euroa/oppilas tavoitteen ollessa 10.859 euroa/oppilas. Esiopetuksessa hinta oli 8.553 euroa/oppilas tavoitteen ollessa 9.378 euroa/oppilas. Alakoulujen (0-6 luokat) oppilasmäärä lukuvuotena 2019 - 2020 oli 167 (edellisenä vuonna 175). Oppilasmäärä tulee alentumaan seuraavien vuosien aikana ja arvio lukuvuoden 2025 - 2026 oppilasmääräksi on 124.

Perusopetuksessa on syksyllä 2020 oltu kokonaan lähiopetuksessa koronapandemiasta huolimatta. Koululla huolehditaan tehostetusti käsihygieniasta, oppilaat toimivat pääsääntöisesti vain oman opetusryhmänsä kesken ja mm. ruokailut järjestetään vain oman luokan kesken. Koronapandemian aikana ei ole pystytty järjestämään joulujuhlaa, kevätjuhlaa, yleisurheilukilpailuja ja muita tapahtumia.

Valtion korona-avustusten tuella on pystytty tarjoamaan tehostettua tukiopetusta sitä tarvitseville. Myös kuraattori- ja koulupsykologipalve-

UK PM

luja on pystytty tarjoamaan kaikille tarvitsijoille. Myös perheneuvolaan ohjataan oppilaita ja perheitä säännöllisesti. Koululla toimii kolme pienryhmää, joita opettaa erityisluokanopettaja. Lisäksi koululla työskentelee laaja-alainen erityisopettaja, joka tukee myös niitä erityisen tuen tarpeen oppilaita, jotka eivät opiskele pienryhmissä. Perusopetuksessa erityisoppilaiden määrä on suuri, noin 29 % oppilasmäärästä.

Perusopetuksen toimintatuotot alittuivat 4.898 euroa ja toimintakulut alittuivat 166.146 euroa talousarvioon nähden. Toimintatuottojen alitus on vähäinen. Toimintakate oli 2.870.141 euroa.

Aikuiskoulutuksessa kansalaisopiston toiminta toteutui Kuopion kaupungin hallinnoiman Koillis-Savon alueopiston toimesta. Opetustuntien määrällinen tavoite oli 1.300 ja toteuma oli 1.164 (1.360 edellisenä vuonna). Koronapandemia vaikeutti kurssien toteuttamista ja tavoitteesta jäätiin. Kortteiseen, taajama-alueen ulkopuolelle, on saatu palautettua opetustoimintaa. Toimintatuotot alittuivat 2.173 euroa ja toimintakulut alittuivat 4.090 euroa talousarvioon nähden. Toimintatuottojen alitus oli vähäinen.

Kirjastotoimesta on vastannut Kuopion kaupunginkirjasto. Tavoitteena oli muun muassa aukioloaikojen kehittäminen. Se toteutui, kun aukiolo lisääntyi noin 60 tunnilla viikossa, kun omatoimikirjasto aloitti toimintansa 30.11.2020. Koronapandemia sulki kirjaston 17.3.-15.5.2020 ja 18.5.-29.5.2020 toimittiin rajoitetuin palveluin. Kirjastotoimessa lainausten määrä oli 32.460 (edellisenä vuonna 41.438). Kirjastotoimen toimintakulut alittuivat 5.444 euroa talousarvioon nähden.

Vapaa-aikatoimeen kuuluvan kulttuuritoimen tavoitteiden toteutumista vaikeutti koronapandemia. Esimerkiksi Juutilan valimomuseo oli avoinna vain tilauksesta ja kansallisen veteraanipäivän ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksia ei voitu järjestää.

Nuoriso- ja liikuntatoimen tavoitteet ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti. Liikuntatoimessa on järjestetty mm. 3. luokkalaisille uimaopetusta ja Vaikon kuutamovaellukselle osallistuttiin yhteistyökumppanina. Lasten kesäuimakoulua ei voitu koronapandemian vuoksi järjestää. Ikäihmisten vertaisohjaajien jatkokoulutus ei onnistunut osanottajien vähyyden vuoksi. Yhteistoimintaa on ollut koulujen ja 4H-yhdistyksen, MLL:n, Nuorisirkuksen ja Kaavin Kaikun kanssa. Alaja yläkouluun suuntautuvaa koulunuorisotyötä tehtiin kevääseen saakka, kunnes koronaepidemian vuoksi koulut suljettiin. Nuorisotalolla on järjestetty avointen ovien toiminnan lisäksi mm. iltakahviloita, jousiammuntaa, kokkausta ja nuorten teemailtoja.

Kesätöihin työllistettiin kaavilaisia nuoria yhteensä 10 (tavoite 25).

Etsivän nuorisotyön toimintaa jatkettiin. Se on aluehallintoviraston ja kunnan rahoittamaa toimintaa. Vuoden 2020 aikana etsivä nuorisotyö

UK

Py

tavoitti yhteensä 41 nuorta. Vuoden 2020 aikana nuorten työpajalla oli 12 nuorta. Nuorten työpajatoiminta päättyi 30.6.2020. Tilastoitu kävijämäärä nuorisotalolla oli 4.721 (8.062 vuonna 2019) eli selkeästi pienempi kuin edellisenä vuonna.

Raittiustoimessa päihdevalistusta tehtiin tavoitteiden mukaisesti.

Vapaa-aikatoimen toimintatuotot alittuivat 14.908 euroa ja toimintakulut alittuivat 70.830 euroa talousarvioon nähden. Toimintatuottojen alitus oli 24,8 %, mutta alitus ei ollut merkittävä euromääräisesti.

Joukkoliikenteessä toiminnalliset tavoitteet pääosin toteutuivat. Kunnan sisäisiä asiointikyytejä on järjestetty viikoittain heinäkuusta 2020 alkaen. Joukkoliikenteen käyttö on vähentynyt, mistä on seurannut julkisen rahoituksen pieneneminen. Joukkoliikenteen toimintakulut ylittyivät 5.124 euroa talousarvioon nähden. Toimintakulujen ylitys on 28,3 %, mutta euromääräisesti vähäinen.

Sivistyslautakunnan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin koronapandemiasta huolimatta.

Sivistyslautakunnan toiminnalliset tavoitteet tulee olla selkeämmin mitattavissa, jotta niiden toteutumisen arvioimista voisi kaikilta osin tehdä.

2.5 Tekninen/ympäristölautakunta

Teknisen hallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat, vaikkakin tavoitteet eivät olleetkaan sellaisia, joita voisi helposti mitata. Toimintakulut ylittyivät 1.893 euroa talousarvioon nähden. Ylitys oli vähäinen ollen 1,5 %.

Kuluneen vuoden aikana *kiinteistötoimen* suurimpia investointeja olivat Kaavin koulun korjaustyöt, päiväkotitilojen siirto palvelukeskukselle, palvelukeskuksen tilasuunnitelmat ja korjaukset sekä Koparan ost. Etelärinteen kiinteistön purkaminen toteutui vuonna 2020, mutta vanhan paloaseman purkaminen ei toteutunut. Toiminnalliset tavoitteet pääosin saavutettiin.

Kiinteistötoimen toimintatuotot ylittyivät 61.166 euroa ja toimintakulut alittuivat 98.183 euroa talousarvioon nähden.

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat osittain, sillä vuoden aikana uusittiin talo- ja linjasulkuventtiileitä sekä korjattiin vesihuoltoa kaavateiden katuremonttien yhteydessä. Käyttökunnan kehitti ja piti yllä ammattitaitoaan osallistumalla mm. talousveden desinfiointikoulutukseen. Sähköisen kartta-aineiston tarkem-

u PM

taukset eivät toteutuneet vuonna 2020. Tavoitteena oli, että yhdelle jätevesipumppaamolle rakennetaan tasausallas, joka toimisi varas-
tona häiriötilanteessa. Tämä ei toteutunut, mutta sen sijaan jäteve-
sipumppaamolle hankittiin varavoimakone.

*Vesi- ja viemärlaitoksen toimintatuotot alittuivat 5.207 euroa ja toi-
mintakulut ylittyivät 23.139 euroa talousarvioon nähden. Toiminta-
tuottojen tavoitteesta jäätiin vain 0,9 %. Toimintakulut ylittyivät 5 %,
jota ei voida pitää merkittävänä ylityksenä.*

*Vesi- ja viemärlaitokselle oli myös asetettu sitovaksi tavoitteeksi tu-
loslaskelmaosasta korvaus jäännöspääomasta, poistot ja tilikauden
tulos. Talousarviossa 2020 ei ollut kerrottu, mikä korvaus jäännös-
pääoman tavoite on. Poistojen osalta tavoite saavutettiin, kun to-
teuma alitti talousarvion 2.381 eurolla. Tilikauden tulos taas jäi tavoit-
teesta 33.472 euroa.*

*Tiehoitokunnat-tehtävälle oli asetettu tavoitteeksi yksityisteiden kun-
nossapidon avustusmäärärahasi 60.000 euroa, joka toteutui. Toimin-
takulut alittuivat talousarvioon nähden 237 euroa.*

*Muussa teknisessä toimessa toiminnalliset tavoitteet jäivät osittain to-
teutumatta. Kirkonkylän asemakaavan pohjakartta päivitettiin, mutta
asemakaavan ajantasaistaminen ja päivittäminen ovat kesken, koska
koronapandemian vuoksi ei ole voitu suorittaa maanomistajakuulemi-
sia. Peruskorjaussuunnitelmat Kaivotielle ja Kalliotielle valmistuivat.
Kaavateiden peruskorjaukset Poikkitie, Siirinkuja ja Väinönpolku sekä
Ahotie ja Laiduntie ovat viimeistelytyötä vaille valmiita. Työt valmistuvat
vuoden 2021 loppuun mennessä. Katuvalaistuksia uusittiin suunnitel-
lusti. Muun teknisen toimen toimintakulut alittuivat 63.339 euroa ta-
lousarvioon nähden.*

Palo-, pelastus- ja suojelutyössä toimintakulut alittuivat 1.155 euroa.

*Rakennusvalvonnassa toiminnallisista tavoitteista on osittain jääty.
Rakennusjärjestyksen päivittäminen jatkuu vuonna 2021. Rakennus-
lupa-asiakirjojen digitointi tehdään lähivuosina. Rakennuskannan selvi-
tystyö valmistui. Selvitystyössä löydettyjä rakennuksia on luvitettu.
Myönnettyjä rakennuslupia Kaavilla oli 78 (edellisenä vuonna 79) ja
toimenpideilmoituksia 32 (46).*

*Rakennusvalvonnan toimintatuotot alittuivat 10.208 euroa ja toiminta-
kulut ylittyivät 18.082 euroa talousarvioon nähden. Alitus oli 17,6 % ja
ylitys 13,7 %. Euromääräisesti ylitykset eivät olleet merkittäviä.*

u PIM

Ympäristönsuojelu on huolehtinut ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön ja muiden säännösten mukaisista valvonta-, lupa- ja täytäntöönpanotehtävistä. Ympäristön pilaantumisen ehkäisyssä keinoina ovat mm. jätehuollon ja meluntorjunnan sekä vesien-, ilman ja maaperän suojelun neuvonta ja valvonta. Toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet ainakin osittain. Ympäristölupia ja -ilmoituksia on hoidettu, samoin neuvontaa, ohjausta ja valvontaa. Jätevesilain mukaisen siirtymäajan määräpäivän 30.9.2019 jälkeen jätevesijärjestelmään liittyviä lupia on ollut käsittelyssä. Tilinpäätöksessä ei ole kerrottu, onko laadittu Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n mukainen säännölliseen valvontaan liittyvä valvontasuunnitelma ja valvontaohjelma.

Ympäristönsuojelun toimintatuotot ylittyivät 3.349 euroa ja toimintakulut alittuivat 2.316 euroa talousarvioon nähden.

Tekninen/ympäristölautakunnan toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin.

Tekninen/ympäristölautakunnan toiminnalliset tavoitteet tulee olla selkeämmin mitattavissa, jotta niiden toteutumisen arvioimista voisi kaikkialta osin tehdä.

3. INVESTOINNIT

Merkittävin tapahtuma investoinneissa oli palveluasuntojen myynti, joka toteutui vuoden 2020 alussa. Kiinteistön myynti investoinneissa oli yhteensä 588.233 euroa. Suurin investointi oli Heikkala&Rantalan kunnallistekniikka, 441.811 euroa. Toiseksi suurin investointi oli kaavateiden peruskorjaukset, johon käytettiin 440.275 euroa vuonna 2020. Kokonaismenot investoinneista olivat 1.411.347 euroa, kun muutetussa talousarviossa määrärahat olivat 1.854.000 euroa.

Talousarvion ylityksiä investoinneissa oli Heikkala/Rantalan kunnallistekniikassa 51.811 euroa sekä katuvalaistuksen korjauksissa 6.845 euroa. Ylityksiä ei voida pitää merkittävänä euromääräisesti.

Investoinnit yhteensä olivat nettona 770.200 euroa.

4. KUNTAKONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINNAN ARVIOINTI

Kaavin Vuokratalot Oy:n toiminta on edelleen jatkunut asuntojen alhaisella 76,5 %:n (79,4 % vuonna 2019) käyttöasteella. Heikennystä on tapahtunut edelliseen vuoteen nähden. Yhtiön maksuvalmius on ollut parempi kuin aiemmin johtuen säästötoimenpiteistä ja siitä, ettei Valtiokonttori perinyt lainanlyhennyksiä. Kaavin kunnalle on maksamatta hallintopalvelukorvaus- ja vesilaskuja yhteensä noin 98.700 euroa.

K P M

Valtiokonttori myönsi yhtiölle vuonna 2019 tervehdyttämisavustusta 105.879,96 euroa. Avustusta pystyy käyttämään purkukustannuksiin tai aravalainoitettujen kohteiden korjauksiin. Avustusta käytettiin vuonna 2020 Kaartotie 2, talo 5 purkukustannuksiin noin 37.000 euroa. Loppuosa käytetään vuonna 2021. Kaartotie 2, talo 5:n purkamiseen saatiin Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta 49.290 euron purkuavustus.

Konsernijohdolle asetusta tavoitteista toteutumatta jäi:

konsernin omavaraisuusaste-% > 50 % (toteuma 32 %)

konsernin suhteellinen velkaantuneisuus-% < 50 % (toteuma 55,8 %)

Tarkastuslautakunta on edelleen huolissaan Kaavin Vuokratalojen taloudellisesta tilanteesta. Talouden tervehdyttämiseen liittyviä toimenpiteitä on jatkettava määrätietoisesti.

5. HENKILÖSTÖ

Kunnan palveluksessa olevan henkilöstön tiedot käyvät selville henkilöstöraportista.

Henkilöstöstä 107 (116 vuonna 2019) oli vakinaisesti palkattua, 18 määräaikaista, 15 sijaista ja 1 työllistetty. Henkilöstömäärä vuoden 2020 lopussa oli 141 (164). Osa-aikaisia oli yhteensä 19.

Vuonna 2020 sairauspoissaoloja oli 3.089 kalenteripäivää ja 21,9 kalenteripäivää / työntekijä. Edellisenä vuonna sairauspoissaoloja oli 3.425 kalenteripäivää, joka on 20,9 kalenteripäivää / työntekijä. Jos eliminoidaan määräaikaisen kuntoutustuen kalenteripäivät ja palkattomien kuntoutusten kalenteripäivät, yhteensä 417 päivää, niin sairauslomamat ovat 18,9 kalenteripäivää / työntekijä. Vuonna 2019 oli yli 100 päivää sairauslomalla olleita 5, kun edellisenä vuonna heitä oli 8.

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 49,1 vuotta vuonna 2020, kun edellisenä vuonna se oli 48,3 vuotta. Koko maan kuntasektorin vakinaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2019 oli 47,8.

Tarkastuslautakunta on huolissaan henkilöstön hyvinvoinnista ja henkilöstöpolitiikasta yleensä, koska vallitseva kuntakehitys tuo siihen lisää henkistä ja myös fyysistä rasittavuutta. Näissä olosuhteissa henkilöstöjohtamisen todella korkeaa laatua täytyy korostaa.

UK PU

6. LOPUKSI

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia luottamushenkilöitä sekä kunnan henkilökuntaa vuodesta 2020 ja koko valtuustokaudesta.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2020 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista kunnanhallituksen ja muiden toimielinten selvitykset marraskuun 2021 loppuun mennessä.

Kaavilla 27.5.2021

Kaija Julkunen
puheenjohtaja

Petri Mononen
varapuheenjohtaja

Olavi Kainulainen
jäsen

Unto Kärkkäinen
jäsen

Mäija-Leena Räsänen
jäsen

